

ZARZĄDZENIE NR 87/2025
WÓJTA GMINY ANDRESPOL

z dnia 31 grudnia 2025 r.

**w sprawie wprowadzenia Planu Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjnego w Samorządowym Żłobku
w Gminie Andrespol**

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), oraz art. 6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798 i z 2024 r. poz. 858) w związku z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1882) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się Planu Opiekuńczo-Wychowawczo-Edukacyjnego w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 2. Wykonanie zarządzenie powierza się Dyrektorowi Samorządowego Żłobka w Gminie Andrespol.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Wójt Gminy Andrespol

Dariusz Kubus

***PLAN OPIEKUŃCZO–
WYCHOWAWCZO–EDUKACYJNY
Samorządowego Żłobka w Gminie Andrespol***

Sporządziła:

Dyrektor Samorządowego Żłobka w Gminie Andrespol

mgr Anna Berggren

Akceptacja podmiotu prowadzącego

.....

Andrespol, 2 stycznia 2026 r.

Specyfikacja instytucji

- 1. Organem prowadzącym Samorządowy Żłobek w Gminie Andrespol jest Gmina Andrespol.*
- 2. W Rejestrze Żłobków Samorządowy Żłobek w Gminie Andrespol funkcjonuje pod numerem 28289/Z*
- 3. Samorządowy Żłobek w Gminie Andrespol mieści się w Andrespolu, przy ul. Krzywej 7.*
- 4. Przed żłobkiem znajduje się parking, również dla osób z niepełnosprawnościami. W pobliżu jest las, gdzie dzieci mogą przebywać wspólnie z opiekunami na łonie natury.*
- 5. Samorządowy Żłobek w Gminie Andrespol posiada 40 miejsc dla dzieci w wieku od 1 do 3 roku życia. Mamy 2 grupy wiekowe, w których podstawowym kryterium jest wiek dziecka, jednak kluczowe jest dobre samopoczucie maluchów. Zatem to dziecko decyduje, w której Sali czuje się lepiej. Dzieci mają do dyspozycji wszystkie pomieszczenia w tzw. Strefie bezpiecznej: 2 sale zabaw, sypialnia, korytarz. Bezpośrednio z sal zabaw są wyjścia do ogrodu żłobkowego, dostosowanego do potrzeb małego dziecka.*
- 6. Integralną częścią planu OWE są „Założenia do projektu pedagogicznego pt. Towarzystwo dziecka i jego rodzinie w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol”.*
- 7. Samorządowym Żłobkiem w Gminie Andrespol kieruje dyrektor Anna Berggren.*
- 8. Dane teleadresowe placówki to: telefon: Dyrektor 42 232 37 37, Grupa 42 232 37 38, adres email: zlobek@andrespol.pl*

Podstawa prawna

- 1. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2024 r. poz. 338).*
- 2. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3.*
- 3. Statut Samorządowego Żłobka w Gminie Andrespol.*
- 4. Regulamin organizacyjny Żłobka.*

Założenia ogólne

Żłobek pełni funkcję opiekuńczą, wychowawczą i edukacyjną, wspierając harmonijny rozwój dziecka w sferze fizycznej, emocjonalnej, społecznej i poznawczej.

Działania personelu mają charakter wspierający, oparty na szacunku, bezpieczeństwie i indywidualnym podejściu do każdego dziecka.

Cel ogólny

Spełnianie podstawowych potrzeb życiowych dzieci – fizjologicznych, potrzeby bezpieczeństwa, potrzeby uwagi i szacunku, przez stworzenie dzieciom optymalnych warunków codziennego pobytu;

Cele szczegółowe

1. *Stwarzanie dzieciom warunków do:*
 - *kształtowania umiejętności samoregulacji i samodzielności dzieci w zakresie samoobsługi oraz w kontaktach społecznych;*
 - *budowania relacji z innymi i umiejętności współdziałania w grupie rówieśniczej;*
 - *rozwoju umiejętności ruchowych umożliwiających skuteczne działanie w czasie pobytu w grupie;*
 - *rozwoju umiejętności komunikacji i gotowości do porozumiewania się w sprawach swoich potrzeb;*
 - *rozwoju ciekawości poznawczej i ekspresji twórczej w oparciu o codzienne doświadczenia.*
2. *Prowadzenie pracy z dziećmi z pełnym respektowaniem praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka.*

Metody pracy z małym dzieckiem w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol

1. *Relacje z dziećmi*

Opiekunki tworzą responsywne i wzajemne relacje z dziećmi oparte na szacunku. Dbają o ciepłą i domową atmosferę w placówce, pełniąc funkcję łącznika między placówką a domem. Placówka stara się, żeby dziećmi zajmowały się te same osoby, ponieważ sprzyja to rozwijaniu bezpiecznych relacji między małą grupą dzieci a opiekunką.

Aby rozwijać nabywanie doświadczeń przez dzieci, personel musi współpracować z rodzicami. Ta współpraca tworzy ramy do pogłębiania relacji, wspiera ciągłość opieki i zapewnia dzieciom stabilność.

2. *Aktywne słuchanie*

Komunikacja opiekunek z dziećmi uwzględnia aktywne słuchanie, które przejawia się poprzez komentowanie zaobserwowanych działań dziecka, wyrażanie zainteresowania działaniami dziecka.

3. *Włączanie się do zabawy/aktywności dzieci*

Opiekunowie włączają się do zabawy/aktywności dzieci, gdy dzieci tego potrzebują lub wyłączają się, jeśli ich obecność nie jest niezbędna. Opiekunowie są w pobliżu dzieci podczas eksploracji środowiska.

4. *Dostarczanie materiałów, przedmiotów i narzędzi*

Rolą opiekuna jest dostarczanie dzieciom materiałów, przedmiotów czy narzędzi, które mogą rozwijać i wzbogacać aktywności i zabawy dzieci. Na przykład, gdy dziecko bawi się wodą, przelewając ją z kubeczka do kubeczka, opiekun może dodać lejek, łyżki i butelkę, może też zacząć bawić się równoległe tymi przedmiotami, tak by dziecko mogło obserwować jego działania. Nie ponagla dziecka do użycia nowych materiałów, to dziecko samo decyduje, kiedy i jak je wykorzysta.

5. *Pomaganie dzieciom w zrozumieniu świata*

Opiekunki mówią na głos, jak działa to, co robią dzieci, jakie są obserwowane zależności, łączą przyczyny i skutki, pokazują dzieciom chronologię wydarzeń, przewidują wydarzenia.

6. Stałe i zmienne elementy dnia

6:30 – 8:00 Schodzenie się dzieci do żłobka, gimnastyka malucha, zabawy indywidualne, z udziałem opiekuna

8:00 – 8:15 Czynności higieniczne i pielęgnacyjne

8:30 – 9:00 I Śniadanie, zachęcanie do samodzielnego spożywania posiłku

8:00 – 9:15 Czynności higieniczne, samoobsługowe i pielęgnacyjne

9:15 – 10:00 Zabawy edukacyjno – rozwojowe, realizacja rocznego planu pracy żłobka.

10:00 – 10:15 Czynności higieniczne, samoobsługowe i pielęgnacyjne

10:15 – 10:30 II Śniadanie, zachęcanie do samodzielnego spożywania posiłku

10:30 – 11:30 Pobyt na świeżym powietrzu, w razie niepogody zabawy dowolne w sali

11:30 – 11:45 Czynności higieniczne, samoobsługowe i pielęgnacyjne

11:45 – 12:30 Obiad, zachęcanie do samodzielnego spożywania posiłku

12:30 – 14:30 Czas na sen, leżakowanie lub cichą zabawę

14:30 – 14:45 Czynności higieniczne i pielęgnacyjne

14:45 – 15:00 Podwieczorek, zachęcanie do samodzielnego spożywania posiłku

15:00 – 17:00 Zabawy swobodne w kąciakach zainteresowań. Rozchodzenie się dzieci do domu. Czas na indywidualne rozmowy rodziców z opiekunkami

Działania personelu, wskazówki metodyczne oraz aktywności

1. Każdego dnia personel stwarza dzieciom warunki do odpoczynku w placówce w dwóch formach:

odpoczynek na leżaczkach lub na dywanie.

2. Działania personelu wspierające autonomię dziecka podczas czynności higienicznych

Personel:

- *opisuje czynności higieniczne, jakie wykonuje razem z dzieckiem, żeby dziecko wiedziało, co będzie się z nim działo w kontakcie z dorosłym. Informuje dziecko o zamiarze zmiany mu pieluszki i upewnia się, że dziecko rozumie jego intencje.*

3. Działania personelu wspierające samodzielność dziecka podczas posiłków

Personel:

- *zaprasza dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku;*
- *daje dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują.*

4. Sposoby nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa

Personel:

- *często znajduje się w fizycznej bliskości dzieci, siedząc obok nich na ich poziomie, np. na podłodze lub przy stole;*

- *odzwierciedla emocje dzieci, ich radość i entuzjazm oraz inne emocje. Stara się utrzymać pozytywne emocje w kontakcie z dziećmi, żartuje z nimi, uśmiecha się i śmieje, reaguje na interakcje z dziećmi w ciepły sposób;*

- *jest uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspiera je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji;*

- *pozwala dzieciom się przytulać i utrzymywać fizyczną bliskość w odpowiedzi na werbalne lub niewerbalne intencje dzieci.*

5. Sposoby reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci

Personel:

- *swobodnie dołącza do zabawy i aktywności z dziećmi lub oddala się, gdy dzieci go nie potrzebują;*

- *pozwala dzieciom na popełnianie błędów i zachęca do samodzielnego ich naprawiania/rozwiązywania problemów, jeżeli są na to gotowe;*

- *akceptuje wyrażanie emocji przez dzieci;*

- *okazuje szacunek dzieciom, wyrażając to również poprzez formy grzecznościowe: „dziękuję ci”, „proszę”.*

6. Sposoby komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych

Personel:

- *uprzedza dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem (np. zmiana pieluchy lub wycieranie nosa lub buzi), i czeka na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację;*
- *przypomina dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia.*

7. Działania personelu rozwijające u dzieci poczucie przynależności do grupy oraz zainteresowanie innymi

Personel:

- *aranżuje przestrzeń tak, żeby dzieci mogły widzieć, co robią inni, m.in. poprzez podział sali na kilka stref wyposażonych w zróżnicowane zabawki i materiały czy możliwość przekształcania sali w odpowiedzi na aktualne zainteresowania dzieci;*
- *celebryje rytuały codziennego przywitania i pożegnania; wspólnie realizowany plan dnia, z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci;*
- *włącza dzieci w dekorowanie sali;*
- *modeluje społeczne interakcje podczas zabaw z dziećmi, w których uczestniczy;*
- *wykorzystuje wiedzę o zainteresowaniach i temperamencie dzieci do angażowania ich we wspólne zabawy.*

8. Działania personelu wspierające rozwój autonomii dzieci

Personel:

- *umożliwia dzieciom podejmowanie różnych ról (np. poprzez wyznaczanie w najstarszej grupie dyżurnego pomagającego w rozdawaniu sztuczków);*
- *zostawia dziecku czas na samodzielnie wykonanie jakiejś czynności, np. przy ubieraniu się, sprzątaniu, łączeniu puzzli lub aranżacji miejsca zabawy;*
- *stwarza dzieciom możliwości pomagania innym dzieciom;*
- *wspiera samodzielne rozwiązywanie konfliktów między dziećmi i udziela wsparcia w rozwiązywaniu konfliktów, jeśli same nie potrafią znaleźć rozwiązania problemu (uwaga: wskazane jest, aby osoby z personelu miały wspólną strategię wspierania dzieci w sytuacjach konfliktowych);*
- *umożliwia dzieciom podejmowanie decyzji i wybieranie zgodnie z ich możliwościami rozwojowymi.*

9. Działania personelu wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie

Personel:

- *daje dzieciom wskazówki, jak ze sobą współpracować (np.: „Najpierw on, potem ty”);*
- *pozostaje w pobliżu, gdy dzieci decydują, z kim chcą się bawić;*
- *podpowiada dziecku, jak może się zachować w konkretnej sytuacji, a nie mówi, czego ma nie robić (koncentruje się na pozytywnych komunikatach korygujących);*
- *wprowadza zasady funkcjonowania dzieci w grupie i wyjaśnia ich znaczenie.*

10. Działania personelu wspierające celebrowanie świąt i innych ważnych wydarzeń

Celebrowanie dotyczy spraw bliskich najmłodszym dzieciom, takich jak np.:

- Dzień Dziecka;
- Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny (personel dba o to, by dzieci nie były obligowane do dawania rodzicom czy dziadkom prezentów).

Personel:

- uzgadnia celebrowanie świąt o znaczeniu kulturowym czy religijnym z rodzicami;
- respektuje prawo dziecka do odmowy lub rezygnacji ze świętowania lub z fragmentu

11. Wskazówki metodyczne dla personelu sprzyjające poznawaniu i doświadczaniu otaczającego świata przez dzieci

- umożliwianie dzieciom zabawy w kąciakach tematycznych uzupełnianych regularnie nowymi materiałami, zabawkami, przedmiotami, zgodnie ze zmieniającymi się zainteresowaniami dzieci i ich aktualnymi potrzebami;
- rozwijanie zainteresowań dzieci przez dzielenie się pomysłami i pokazywanie nowych zastosowań istniejących materiałów, zabawek i pomocy edukacyjnych;
- dostosowanie czasu trwania zabaw do możliwości dzieci (zabawy trwają tak długo, jak długo dzieci są nimi zainteresowane);
- dostosowanie tematyki inicjowanych przez personel zabaw do aktualnych zainteresowań dzieci;
- zapewnianie dzieciom dostępu do materiałów wzbudzających ich ciekawość, do przedmiotów codziennego użytku oraz materiałów pochodzących z natury;
- umożliwianie dzieciom eksplorowania najbliższego otoczenia placówki i obserwowania zmian zachodzących w przyrodzie.

12. Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci myślenie przyczynowo - skutkowe.

- opisywanie tego, co dziecko robi, co się dzieje z badanymi przez nie przedmiotami, materiałami;
- uruchamianie umiejętności skupienia na działaniu i przewidywania jego skutków (np.: „Pchnąłeś piłkę. Teraz turla się po podłodze. Ciekawe, gdzie się zatrzyma?”);
- wykorzystywanie czynności dnia codziennego (takich jak: ubieranie, jedzenie, higiena) lub tworzenie sytuacji edukacyjnych, w których dziecko może:
 - manipulować przedmiotami, materiałami;
 - podejmować czynności odwracalne i nieodwracalne;
 - robić doświadczenia;
 - próbować nowych rozwiązań i sprawdzać ich skuteczność.

13. Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata

- obserwowanie razem z dzieckiem lub dziećmi zjawisk, które przyciągają ich uwagę, i komentowanie tego (np.: „Widzę, że kapie woda z kranu, zakręcę go mocniej”; „Słyszę, że stukasz grzechotką w stół. To głośny dźwięk. Ja stukam grzechotką w dywan. To cichy dźwięk”);
- okazywanie zaciekawienia i swojego zaangażowania w badanie, modelowanie postawy ciekawości, dociekliwości, zaangażowania w swoje działanie;
- pomaganie w rozumieniu tego, co dzieci robią i obserwują, przez opisywanie i wyjaśnianie;
- zachęcanie do eksplorowania natury i terenu na zewnątrz budynku, stwarzanie możliwości swobodnej zabawy oraz opisywanie tego, co dzieci robią.

14. Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci używanie określeń dla cech przedmiotów

- określanie i nazywanie cech przedmiotów używanych przez dzieci (dotyczących np. koloru, kształtu, faktury);
- określanie relacji między przedmiotami (np.: dużo–mało; blisko–daleko, ciepło–zimno) w sytuacjach codziennych, swobodnej zabawy i zajęciach kierowanych przez siebie;
- dawanie dzieciom możliwości wyboru między różnymi produktami do jedzenia podczas posiłku i opisywanie różnic między nimi;
- określanie i porównywanie przedmiotów w otoczeniu (np.: duży–mały, większy–mniejszy).

15. Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci używanie określeń przestrzennych

- używanie w codziennych kontaktach z dziećmi takich słów, jak: góra, dół, przód, tył, lewo, prawo, nad, pod, obok, wewnątrz, zewnątrz, przed, za, obok, między, wyżej, niżej, w górze, na dole, daleko, blisko, wysoko, nisko;
- swoich czynności i aktywności dzieci i umiejscawianie tych działań w przestrzeni
(„Postawiłam kubeczki do picia na tacy. Widzę, że posadziłeś misia na krześle, a zajączka na podłodze. Chcesz, żeby zając siedział wyżej?”).

16. Wskazówki metodyczne dla personelu, wspierające u dzieci rozwój gotowości i umiejętności porozumiewania się, uwzględniające:

a) mówienie do dzieci

- komunikowanie się w sposób zrozumiały dla dziecka;
- inicjowanie kontaktu werbalnego i niewerbalnego;
- używanie pytań otwartych i rozszerzających lub inicjujących rozmowę w sposób budzący zainteresowanie albo działanie dziecka;

- stosowanie różnorodnych form wypowiedzi (pytania, zdania twierdzące, wykrzyknikowe itd.);
- towarzyszenie dzieciom w zabawach i częste komentowanie, co one robią;
- dopytywanie dzieci o ich potrzeby w czasie codziennych czynności, takich jak toaleta czy jedzenie;
- kierowanie wzroku i postawy ciała w kierunku dziecka, które coś mówi;
- zadawanie pytań rozszerzających i komentowanie w sposób zachęcający do dalszej wypowiedzi („Co się stało? Uderzyłeś się? Gdzie?”);

b) wzbogacanie słownictwa dzieci

- wykorzystywanie słów z różnych kategorii (np.: przedmioty, działania, uczucia, funkcje);
- rozwijanie interakcji dotyczących wspólnego doświadczenia lub zdarzeń z życia dziecka (np.: „Pamiętasz, jak na spacerze widzieliśmy wiewiórkę?”; „Wiem, że w domu masz psa. Co on robi, jak przychodzisz do domu? Hau-hau?”);
- nazywanie, opisywanie tego, co robi dziecko, z użyciem nowych słów (pytanie: „Czy ten kalafior ci smakuje? zamiast: „Mniam-mniam?”);
- rozwijanie języka i słownictwa dzieci za pomocą określeń opisujących dane zjawisko, sytuację czy przedmiot i łączenia ich ze słowami, które dziecko zna;
- wypowiadanie się pełnymi zdaniami, unikanie infantylizowania;
- mówienie w pierwszej osobie („Teraz pokażę ci tę nową układankę”).

17. Lista aktywności obejmująca:

a) rozmowy z dziećmi

- utrzymywanie konwersacji z dzieckiem przez wymianę: słuchanie–mówienie–słuchanie;
- wykorzystywanie każdej sytuacji w ciągu dnia do prowadzenia rozmów z dziećmi (niezależnie od tego, czy jest to zabawa kierowana, czy posiłek, czy mycie rąk, ubieranie się przed spacerem itp.);
- angażowanie dziecka w słowną interakcję opartą zarówno na wspólnie dzielonym doświadczeniu, jak i osobistych doświadczeniach dziecka;

b) komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem

- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą bawić się ze sobą i rozmawiać o tym, co robią;
- wspieranie komunikowania się dzieci ze sobą i z personelem (np. poprzez zabawy w telefon, w przyjęcie, w dom);
- rozmawianie z dziećmi na temat tego, co jest aktualnie przedmiotem ich uwagi;
- dawanie wskazówek dzieciom ułatwiających komunikację („Możesz powiedzieć, żeby...”; „Możesz zapytać o...”);

c) aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu, słuchaniu tekstów, utworów, książek

- wprowadzenie i kultywowanie zwyczaju codziennego czytania o określonej porze, codziennych zabaw ze śpiewem;
- wykorzystywanie rymowanek, piosenek do rozpoczynania, trwania i kończenia jakiejś czynności (np. piosenka na powitanie);
- opowiadanie dzieciom książek z obrazkami i dbanie o to, żeby dzieci mogły aktywnie w tym uczestniczyć, dotykając ich, komentując treść.

18. Wskazówki metodyczne dla personelu, które wspierają rozwój fizyczny dzieci, uwzględniające:

a) rozwój sprawności dzieci w zakresie małej motoryki

- zapewnienie dostępności materiałów i przedmiotów umożliwiających dzieciom rozwijanie sprawności motoryki małej;
- stwarzanie sytuacji, w których dzieci mogą ćwiczyć sprawność rąk i palców, w tym np.: zgniatać, rolować, rozplaszczać miękkie masy, trzymać małe przedmioty, doskonaląc chwyt, drzeć papier;
- umożliwianie dzieciom zamykania, otwierania, zakręcania i odkręcania pojemników, wkładania i wyjmowania małych przedmiotów;

b) rozwój percepcji zmysłowej dzieci

- umożliwianie dzieciom codziennego kontaktu z materiałami angażującymi zmysły: czucie, smak, zapach, wzrok, słuch, poczucie ułożenia ciała i równowagę;
- zapewnianie w ciągu dnia różnorodnych aktywności sensorycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich możliwości (uwaga: planowanie doświadczeń sensorycznych powinno zagwarantować dzieciom czas na zaangażowanie się i zabawę z innymi dziećmi);
- stwarzanie niemowlakom możliwości samodzielnego badania różnorodnych obiektów i swojego ciała – własnych rąk i nóg oraz twarzy;

c) rozwój sprawności dzieci w zakresie dużej motoryki

- wspieranie niemowlaków w nauce kontrolowania ruchów ciała i nauce stania, chodzenia na czworakach i chodzenia w pionie;
- umożliwianie niemowlakom eksplorowania przestrzeni przez przenoszenie ich w różne miejsca, w których czekają nowe wyzwania, np. dążenie do interesujących przedmiotów;
- bawienie się z dziećmi w zabawy ruchowe, podążanie za tym, co robią dzieci (np. turlanie się, chodzenie na czworakach);
- stwarzanie dzieciom warunków do podejmowania nowych wyzwań związanych z przemieszczaniem się i uczeniem nowych umiejętności motorycznych;
- umożliwianie dzieciom wielokrotnego powtarzania i ćwiczenia konkretnych umiejętności ruchowych tak długo, jak długo są tym zainteresowane;
- wykorzystywanie sytuacji codziennych do ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowej, np. podczas jedzenia, ubierania się i innych czynności.

Ewaluacja i monitorowanie

- 1. Obserwacja rozwoju dzieci i dokumentowanie postępów.*
 - 2. Analiza realizacji planu przez zespół żłobka co pół roku.*
 - 3. Ocena skuteczności działań wychowawczo-edukacyjnych i wprowadzanie korekt.*
 - 4. Uwzględnienie opinii rodziców w procesie doskonalenia pracy żłobka.*
-

Oczekiwane efekty

Po realizacji planu dziecko:

- czuje się bezpiecznie i akceptowane w grupie,*
- potrafi funkcjonować w rytmie dnia żłobkowego,*
- rozwija samodzielność, mowę i sprawność ruchową,*
- zna i przestrzega podstawowych zasad współżycia w grupie,*
- jest ciekawe świata i chętnie podejmuje nowe aktywności.*

Założenia do projektu pedagogicznego pt. Towarzystwo dziecka i jego rodziny w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol

WPROWADZENIE

Odniesieniem do pracy opiekuńczo-wychowawczej w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol jest koncepcja „Towarzystwa dziecka w rozwoju” wywodząca się z niedyrektywnego nurtu wychowania, w którym oddziaływanie dorosłego jest skupione na pomaganiu dziecku w rozwoju i uprzedzaniu jego zagrożeń. W koncepcji tej podkreśla się prawo dziecka do godności i szacunku, zaś wychowawcy zwraca się uwagę na znaczenie pokory wobec podejmowanych działań, która pozwala mu na doskonalenie umiejętności uczenia się i poszukiwania uzasadnienia podejmowanych działań z wychowankiem i dla wychowanka. W atmosferze szacunku, zaufania, wolności, bezpieczeństwa, respektowania indywidualnego rytmu życia dziecka wychowawca podejmuje zadanie poznawania wychowanka i poznawania siebie w relacji z nim; stymuluje jego rozwój tworząc warunki, w których wychowanek będzie miał możliwość nabywania umiejętności dokonywania wyborów, podejmowania decyzji, tworzenia relacji wymiany i wzajemności z innymi.

W codziennej pracy wspieramy autonomię małego dziecka, która oznacza zdolność robienia czegoś samemu; obserwujemy relacje społeczne budowane przez dzieci i dorosłych; dajemy dziecku odczuć, że jesteśmy zainteresowani tym co robi (jesteśmy obok); budujemy wspólnie reguły życia społecznego w żłobku; umożliwiamy rodzicom aktywny udział w życiu placówki.

I. CODZIENNOŚĆ W ŻŁOBKU

1. Przyjęcie dziecka

Rozmowę dotyczącą przyjęcia dziecka do żłobka przeprowadza z rodzicami dyrektor lub jego zastępca.

- 1) W czasie rozmowy dyrektor:
 - zapoznaje rodziców z warunkami pobytu dziecka w żłobku – wymagana dokumentacja, regulamin porządkowy, umowa, opłaty,
 - przedstawia możliwości współpracy z rodziną na rzecz dzieci,
 - odpowiada na pytania rodziców i wyjaśnia wątpliwości,
 - ustala z rodzicami termin przyjęcia dziecka do żłobka.

- 2) Rodzice poznają osoby, które będą się zajmowały ich dzieckiem oraz oglądają pomieszczenia grupy.

2. Adaptacja dziecka

- 1) Zachęcamy rodziców do uczestniczenia w adaptacji dziecka do nowego środowiska.
- 2) Rozmawiamy z rodzicami o przyzwyczajeniach dziecka, których znajomość pozwoli nam pomóc mu w nowych sytuacjach.
- 3) Dziecko w żłobku może mieć ze sobą to, co przypomina mu dom np. zabawkę, kocyk.
- 4) Rodzice mają możliwość telefonowania do żłobka (nawet kilka razy dziennie), by otrzymać informacje o samopoczuciu swojego dziecka.

3. Zabawy

- 1) Tworzymy bezpieczną przestrzeń do zabaw, w której dzieci bawią się swobodnie, według własnego pomysłu czy też zainspirowane propozycją opiekunki.
- 2) Przygotowujemy otoczenie, w którym dziecko samo dokonuje wyboru własnej aktywności i ma na nią czas. Istotne jest, by dziecko możliwie wiele rzeczy odkrywało samo - pobudza to ciekawość i zainteresowania dziecka.
- 3) Prowadzimy obserwacje, aby odpowiedzieć na pytania: czym dziecko jest zainteresowane, co lubi robić, w jaki sposób rozwiązuje problemy?
- 4) Nie wyręczamy dziecka, ale pomagamy, gdy jesteśmy o to proszeni pamiętając, że każda zbędna pomoc jest przeszkodą w jego rozwoju. Jeśli pomagamy dziecku przy rozwiązywaniu wszystkich zadań odbieramy mu to, co dla jego rozwoju najważniejsze - przekonanie siebie i innych, że jest samodzielne.
- 5) Zabawy przebiegają w małych grupach, co umożliwia obserwację dzieci i udzielanie im pomocy przez dorosłych, kiedy jej potrzebują.
- 6) Atrakcyjne dla dzieci spotkania z muzyką, teatrem są realizowane przez specjalistów w uzgodnieniu z rodzicami.

4. Posiłki

- 1) Podczas procesu przygotowywania i wydawania posiłków przestrzegamy zasad Dobrej Praktyki Higienicznej.
- 2) Jadłospisy opracowywane są przez dietetyka i udostępniane rodzicom na tablicy informacyjnej.
- 3) Dzieci spożywają posiłki bez zbędnego pośpiechu i hałasu.
- 4) Dziecko ma możliwość spożywania posiłków samodzielnie we własnym tempie i tych potraw, które lubi.
- 5) Pomagamy dziecku, gdy o to prosi lub sygnalizuje, że tej pomocy potrzebuje.
- 6) Informujemy rodziców, jeśli dziecko zjadło mało lub odmówiło jedzenia.

5. Odpoczynek – leżakowanie

- 1) Poobiedni odpoczynek jest potrzebny dzieciom ze względu na ich wiek, nie jest jednak obowiązkowy – dziecko śpi wtedy, kiedy tego potrzebuje.
- 2) Dzieci, które nie śpią, bawią się w innym pomieszczeniu.
- 3) Każde dziecko może zasypiać ze smoczkiem, przytulanką.
- 4) Zachęcamy dzieci do samodzielnego rozbierania się i ubierania.
- 5) Czuwamy nad spokojnym snem dzieci.

6. Czynności higieniczne

- 1) Zapewniamy dzieciom warunki spokoju i intymności podczas zabiegów higienicznych.
- 2) Młodszym dzieciom wyjaśniamy podejmowane wobec nich czynności higieniczne.
- 3) Zachęcamy dzieci do korzystania z nocników.

- 4) Dzieci starsze korzystają z łazienki indywidualnie.

II. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI

1. Codzienne rozmowy na temat samopoczucia dziecka w żłobku i w domu.
2. Wymiana informacji o rozwoju dziecka.
3. Wspólne świętowanie m.in. Dnia Dziecka, Dnia Mamy i Taty, Dnia Babci i Dziadka.
4. Decydowanie o wyborze dodatkowych zajęć dla dzieci.
5. Organizowanie spotkań z profesjonalistami na interesujące rodziców tematy z zakresu rozwoju małego dziecka.

III. REFLEKSJA NAD CODZIENNOŚCIĄ

1. Opisanie sposobów realizacji założeń pracy opiekuńczo – wychowawczej w projekcie pedagogicznym na temat: „Towarzyszenie dziecku i jego rodzinie w Samorządowym Żłobku w Gminie Andrespol” i aktualizowanie treści poprzez cykliczne spotkania zespołu pedagogicznego, którego celem jest analizowanie działań wychowawczych:
 - obserwowanie i bycie obserwowanym, gromadzenie informacji, dyskutowanie,
 - analizowanie informacji i formułowanie wniosków dla praktyki w powiązaniu z wiedzą teoretyczną.
2. Uczestniczenie w zewnętrznych kursach doskonalących, podnoszenie poziomu wykształcenia.

Przykłady działań wychowawczych

„Za nikogo nie można się rozwijać,
można jednak ochraniać rozwój przed
zaburzeniami i wspomagać go,
dostarczać pożywek i podnieć”

Helena Radlińska

Wspieranie rozwoju małego dziecka w codziennych sytuacjach wymaga od nas umiejętności słuchania i mówienia, prowadzenia obserwacji i wyciągania wniosków. W każdym dziecku widzimy osobę, która posiada swoją autonomię i godność. Autonomia małego dziecka, oznacza zdolność robienia czegoś samemu, oznacza to również, że dziecko samo dokonuje wyboru własnej aktywności i ma na nią czas. Nie wyręczamy dziecka, ale pomagamy mu gdy jesteśmy o to proszeni pamiętając, że każda zbędna pomoc jest przeszkodą w rozwoju. Dziecko postrzegamy poprzez jego naturalne środowisko wychowawcze, którym jest rodzina, stąd współpraca rodziców i pracowników żłobka jest niezbędnym czynnikiem umożliwiającym poznanie potrzeb dziecka i ich odpowiednie zaspakajanie.

I. KOMUNIKACJA

Mówimy do dziecka w taki sposób, żeby nas rozumiało - używamy krótkich prostych zdań, mówimy wyraźnie, nie upraszczamy i nie zdrabniamy języka. Uważnie słuchamy dziecka, nie przerywamy, kiedy do nas mówi. Informujemy wcześniej dzieci, o tym, że czas trwania każdej zabawy kończy się, ponieważ niedługo rozpocznie się np. posiłek, by mogły one spokojnie zakończyć wszystkie czynności i uporządkować zabawki. Nie zawstydzamy i nie ośmieszamy dzieci. Przed wykonaniem każdej czynności mówimy dziecku co będziemy robić i zachowujemy porządek w jakim ją wykonujemy.

II. OTOCZENIE

Przygotowujemy otoczenie, które jest uporządkowane i zagospodarowane w czytelny sposób dla każdego dziecka - jest to bezpieczna przestrzeń, w której dzieci:

1. Bawią się

Dziecko w ciągu dnia ma swobodny dostęp do zabawek, kątek tematycznych oraz do sprzętów i materiałów do zabaw. Zabawki posiadają atesty bezpieczeństwa, dostosowane są do wieku dzieci i pobudzają ich rozwój. Dziecko ma czas na samodzielne rozwijanie zdolności. W zabawie plastycznej dzieci wykorzystują „czystą kartkę”. Okazujemy zainteresowanie zabawą dziecka - w ten sposób dajemy mu odczuć, że jest dla nas ważne.

Najważniejszy walor zabawy to podejmowanie jej przez dziecko z wolnego wyboru. Jest ona czynnością wykonywaną tylko dla własnej przyjemności.

Zabawa swobodna jest najbardziej interesującą formą spędzania czasu dzieci w żłobku. Przebiega według dziecięcych zamierzeń, to dzieci decydują, kiedy ją kończą i kiedy zaczną inną. Obserwujemy dzieci podczas zabaw, uczestniczymy w nich na wyraźne zaproszenie dzieci. Czas zabawy uzależniony jest od zainteresowania dzieci.

Zabawa inspirowana zaczyna się od naszej propozycji i jest zaproszeniem do podjęcia aktywności przez dziecko – inspiracją może być pomysł lub nowy materiał do zabawy. Rozumiemy, że nie wszystkie proponowane przez nas zabawy są dla dziecka atrakcyjne. Dziecko może odmówić udziału w zabawie, zrezygnować z niej w trakcie trwania, powrócić do przerwanej aktywności. Dzieci, które nie chcą skorzystać z propozycji naszej zabawy obserwują ją lub bawią się swobodnie.

2. Spożywają posiłki

Posiłki spożywane są w jadalni, w której stoliki i krzesła dostosowane są do wzrostu dzieci, rogi stołów są zaokrąglone. Każde dziecko ma swoje miejsce przy stole.

Podział na grupy lub dwie jadalnie umożliwia jedzenie posiłku bez zbędnego pośpiechu. Nie sadzamy dziecka przy stole, jeśli nie chce jeść, po skończonym posiłku dziecko może odejść od stołu. Szanujemy niechęć dziecka do niejedzenia tych potraw, które mu nie smakują.

3. Odpoczywają

W sypialni każde dziecko ma swój leżak lub łóżeczko, które jest oznakowane. Pomaga to dzieciom odnaleźć swoje miejsce odpoczynku. Zachęcamy dzieci do samodzielnego rozbierania się i ubierania. Dzieci samodzielnie zdejmują i ubierają te części garderoby, z którymi potrafią sobie poradzić. Jeśli dziecko niechętnie przebiera się w piżamkę może położyć się w ubraniu, w którym chodzi. Siadamy przy dziecku, które by zasnąć potrzebuje bliskości dorosłej osoby. Nie zmuszamy dzieci do snu. Te, które nie śpią, bawią się w innym pomieszczeniu przestrzegając zasady nieprzeszkadzania dzieciom odpoczywającym. Kiedy dziecko przychodzi bardzo wcześnie rano, bądź rodzic zgłasza, że w nocy źle spało może ono odpocząć w dowolnym czasie.

4. Wykonują czynności higieniczne

Wszelkie czynności higieniczne mają miejsce w łazience. Umywalki umieszczone są nisko, mydło, papier toaletowy, ręczniki są w zasięgu rąk dzieci, sedesy są dostosowane do ich wzrostu. Do łazienki dzieci starsze chodzą w małych grupach lub indywidualnie. Młodszym dzieciom wyjaśniamy podejmowane wobec nich czynności higieniczne. W celu usamodzielnienia dzieci przypominamy im o potrzebach fizjologicznych, zachęcając je do korzystania z nocników i sedesów. Przypominamy dzieciom o myciu rąk przed i po posiłku, po skorzystaniu z toalety oraz za każdym razem, kiedy mają je brudne.

Jeśli dziecko nie sygnalizuje potrzeby fizjologicznej na czas, to nie zawstydzamy go. Powstrzymujemy się od komentarzy, a w stosownym czasie przypominamy o skorzystaniu z nocnika lub sedesu.

III. REGUŁY ŻYCIA SPOŁECZNEGO

Dzięki określonym granicom zachowania dzieci dowiadują się, co wolno, co warto robić, a czego nie należy, co się powinno, a co jest surowo zabronione. Ich przestrzeganie jest gwarancją bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego dzieci. Wyznaczamy dzieciom granice poprzez określenie jasnych zasad postępowania. Każde dziecko zapoznajemy z zasadami, które obowiązują w żłobku, uwzględniając konkretne sytuacje. Dbamy o to, żeby były zrozumiałe dla wszystkich - mówimy dziecku czego oczekujemy. Do zachowań, na które nie pozwalamy dzieciom w żłobku należą m.in. bicie, popychanie kolegów, rzucanie zabawkami, zabieranie zabawek, zabawy jedzeniem, budzenie śpiących dzieci.

W sytuacji przekraczania przez dziecko ustalonych granic nazywamy jego zachowanie a nie charakter np.: "Nie podoba mi się, że ugryzłeś kolegę". Takie sformułowanie dotyczy chwili obecnej, nie etykietuje dziecka, nie wpływa negatywnie na obraz własnej osoby jaki buduje na swój temat dziecko i chociaż teraz postąpiło niewłaściwie, nadal może uważać się za dobrą osobę.

Podkreślamy, że dziecko ma wybór - "ty decydujesz czy np. bawisz się przestrzegając zasad, czy obserwujesz, jak bawią się inni". Postępowanie dziecka niezgodne z zasadami skutkuje np. chwilowym wyłączeniem z zabawy. Jeśli zabawa staje się niebezpieczna dla dziecka i innych dzieci przerywamy ją. Kiedy dziecko ponosi konsekwencje swoich zachowań jesteśmy przy nim i rozmawiamy o jego zachowaniu, nie wyciągamy konsekwencji za coś co zdarzyło się wczoraj, czy jeszcze wcześniej.

Dzieci również określają granice, które są przez nas przestrzegane np. granica odległości fizycznej – bierzemy na ręce dzieci, przytulamy, kiedy one na to pozwalają.

IV. OBSERWACJE

Umiejętność dokonywania obserwacji zachowań małego dziecka w kontekście jego relacji z dorosłym jest podstawowym narzędziem doskonalenia warsztatu pracy pracowników żłobków. Efekty obserwacji poddawane analizie i refleksji w czasie spotkań zespołu pedagogicznego umożliwiają m.in. uświadomienie i zrozumienie udziału wychowawcy we wspieraniu rozwoju małego dziecka.

W codziennej pracy obserwujemy relacje społeczne budowane przez dzieci i pracowników żłobka. Wnikliwe obserwacje dzieci sprawiają, że realniejsze staje się indywidualne podejście do dziecka oraz możliwość zauważenia jego sukcesów. Akceptujemy różne nastroje u dzieci. Dzieci mają prawo do radości, ciekawości, zadowolenia a także smutku, płaczu, żalu, złości.

Nie kwestionujemy ich uczuć, staramy się pomagać dzieciom w rozpoznawaniu i nazywaniu emocji, które przeżywają.

W każdej chwili jesteśmy gotowi do pomocy dziecku, ale nie narzucamy jej bez potrzeby np. w spożywaniu posiłków pomagamy w zależności od indywidualnych potrzeb dziecka. Młodsze dziecko karmimy łyżką, przytrzymujemy kubek, nabieramy jedzenie na łyżkę, starsze zachęcamy do samodzielnego jedzenia, ale nie wyręczamy.

V. ŁAGODNA PRZEMOC

Łagodna przemoc w praktyce zawodowej w instytucjach opieki nad małym dzieckiem to ten rodzaj przemocy, która wślizguje się w codzienną praktykę. Jej korzenie można odnaleźć w codziennych zwyczajowych zachowaniach i w tym co się o nich myśli - "zawsze czyniło się w ten sposób". To chwile, z pozoru drobne, banalne, ale trudne często do zniesienia przez dziecko, gdy wychowawca wypowiada słowo, komentarz do zachowania dziecka, tworzy etykietę bez świadomości jego konsekwencji, stawiając dziecko w sytuacji braku bezpieczeństwa uczuciowego.

Wypracowane przez nas sposoby ograniczania łagodnej przemocy polegają m.in. na tym, że:

- chwalimy dziecko za osiągnięcia tak, aby nie przypominać porażek (nie dodajemy komentarzy do pochwał, które mówią, że dzisiaj było dobrze a do tej pory było źle),
- nie komentujemy głośno żadnego zachowania dziecka, które mogłoby je zawstydzić np. „taka duża dziewczynka ...”,
- nie zadajemy dziecku pytań zmuszających do tłumaczenia się np. „dlaczego?”,
- wyobrażamy sobie sytuacje z punktu widzenia dziecka,
- analizujemy jaki wpływ nasze zachowanie może mieć na dzieci,
- szanujemy prywatność dziecka np. podczas toalety zachowujemy dyskretność - zamykamy drzwi łazienki,
- unikamy nadmiernego oceniania dzieci, by nie tworzyć w ich świadomości przekonania, że wszystko podlega ocenom, że należy oceniać i oczekiwać ocen,
- nie wyróżniamy dzieci, staramy się traktować je sprawiedliwie, czyli wg ich realnych potrzeb, ale nie jednakowo, bo każde dziecko może potrzebować czegoś innego,
- nie bagatelizujemy odczuć dziecka mówiąc np. „nic się nie stało ...”

VI. KONFLIKTY MIĘDZY DZIEĆMI

W kwestii rozwiązywania konfliktów, sporów między dziećmi zajmujemy stanowisko nieinterweniowania tak długo, jak to możliwe, ponieważ często dzieci doskonale radzą sobie same. Nasza interwencja zależna jest od bezpieczeństwa dzieci. Jeśli widzimy realne zagrożenie reagujemy natychmiast.

VII. REFLEKSJA NAD CODZIENNOŚCIĄ

Codzienny kontakt z dziećmi w żłobku daje nam możliwość refleksji nad własną postawą, zaangażowaniem i stylem pracy z małym dzieckiem. Cykliczne spotkania zespołu pedagogicznego (tworzą go pracownicy żłobka: dyrektor, opiekunki, pielęgniarka) pozwalają na

rozpatrywanie i rozważanie naszych działań podejmowanych wobec dzieci. Zastanawiamy się między innymi nad tym:

- jak budujemy relacje dorosły – dorosły,
- jak pracując z grupą dzieci postrzegać je jako odrębne indywidualności,
- jak tworzyć warunki do akceptowania przez dzieci reguł społecznych,
- jak wyznaczać granice, by nie wywierać presji,
- co robić, jeśli dziecko swoim zachowaniem spowodowało, że poziom naszych negatywnych emocji zbyt się podniósł,
- które z trudnych do zaakceptowania zachowań dzieci są symptomem nieradzenia sobie ze stresem, a które są przejawem nieprawidłowego rozwoju.

Wspólne analizowanie przez pracowników problemów, w oparciu o literaturę, pozwala na szukanie optymalnych rozwiązań. Spotkania zespołu pedagogicznego zaowocowały napisaniem projektu pedagogicznego żłobka.